

5774.

1357 juli 19.

Risla ting.

Harald Larsson kungör, att Peter i Ribbantorp (?) sålt en humletomt i Värna till skälig man herr Sigge Magnusson för 3 mark reda pgr. och i närvaro av 12 uppräknade fastar.

Utfärdaren beseglar.

Orig. på perg. (20,5×8,3 cm; 10 rader), Sv. Riksark. (v. Engeströms saml.).

J. G. Liljegren, Förteckning öfver en samling af permbref uti ... grefve Lars von Engeströms bibliothek (1819), n. 16.

Brevet har skrivits av samma hand som SD 5764.

Allum þom mannom þetta breff hœra æller seær · helsær iak harald laurinson helso meth gudj · kunugha iak þet allom mannom at pætær j rabbaporpe hauer salt skælikum manna herra siggi magnusson ena hombla^a tompnt j wærnum fore þre markar Reþo pænigha ok afhænder han sik ok sina arwinghæ till hanom ok hans aruingha till æwindalika æghilsæ ok þesse æru þer fæstæræ at[:] ingolf j birlinge botuidus j valsungum joar j valsungum niclis j fillinge jacopær j wærnum ok orikkia þurgils j sudraby þurgils j lunda arnæ j erikstaþum suen gunnason joan j sviastaþum ioan j andabeki till widnæ at þetta kœp ær laglika giort Scriptum jn placito ryslum anno domini M^occc^ol^o septimo in profesto sancte margarete virginis meo sub sigillo

På baksidan, (av annan hand): Alla man · them

På den ur brevet skurna remsan sigillfragment av ofärgat vax (balkvis ställd fisk i sköld, jfr SD 6393):
[...]enc[...]

^a På rasur.

5775.

1357 juli 20.

(Håbo-)Tibble.

Ärkebiskop Peter i Uppsala kungör, att han ovannämnda dag, under en visitation(sresa), i kyrkan i (Håbo-)Tibble nära Sigtuna hört skälig hustru Margareta i Lundby i Yttergrans socken intyga, att hon för sitt, sin förre make Peters och sina avlidna barns själagagn av sitt förvärvade gods skänkt 4 örtugland 12 penningland i Ekilla i Yttergrans socken jämte 1 örtugland 1 penningland i Överhällby (nuv. Hällby?) i Övergrans socken till prästbordet i Övergran, samt 1 öresland i Lundby till Yttergrans kyrkas fabrica. Till följd härav instiftar ärkebiskopen en själamässa, som skall läsas för hennes förre make Peter, hennes avlidna barn och även för henne själv efter hennes död, och som skall hållas årligen någon dag omkring oktaven efter Helga lekamens fest i Yttergrans kyrka av den nuvarande kyrkoherden Erling och hans efterträdare. Dagen för firandet av själamässan skall varje år, sedan den fastslagits, på närmast föregående sön- eller helgdag kungöras av kyrkoherden inför församlingen.

Ärkebiskopen sigillerar brevet.

Avskrifter: [A], troligen från 1600-talets senare del, i cod. E 169, fol. 419 f., Uppsala Univ.bibl.; [B] av J. Rhezelius i cod. F b 6, s. 34 f., Kungl. Bibl.; [C] av M. Aschaneus i samlingshandskriften D 366, Kungl. Bibl., med påteckning av J. Messenius ("De religione post liturgiam") och blyertspåteckning från sen tid: "Ur Messenii Schedæ" (= cod. D 345, Kungl. Bibl.). Handskriften innehåller även andra avskrifter, som uppenbarligen innehafts av Messenius.

Åberopat vid Håbo häradsting 1634 5/3 (Häradsrätternas renov. domböcker 1605–1634, Uppsala län 3:a, fol. 539, Svea hovrätts arkiv, Sv. Riksark.) i tvisten om en kvarn belägen mellan Ekilla och Vi ägor. Parterna i målet var Övergrans kyrka och Joen Planting, vilken innehade ”Wý och Ekla Kronohemman Vndher Skatten”.

Universis præsentibus literas inspecturis, Petrus divina miseratione archiepiscopus Upsalensis^a, æternam in Domino salutem. Noveritis^b quod anno Domini 1357, die beatæ Margaretæ virginis, constituta coram nobis apud ecclesiam Thigbyle^c, prope Sigtunam^d, officium visitationis agentibus, discreta matrona, Margareta^e de Lundby, parochiana capellæ Ytragan^f, publice est confessa, quod quædam prædia, videlicet quatuor solidos et duodecim denarios terræ in villa Eklo^g, ^hipsius parochiæ Ytragan^h, ac unum solidum et unum denarium terræ^j in villa Yffrahelleby^k, parochiæ Yffragran^l, sitos, curato, qui nunc est ibidem, et qui pro tempore fuerit, ad mensam et sustentationem ejusdem, nec non unam oram terræ in prædicta villa Lundby, dictæ capellæ Ytragan^m, pro suiⁿ fabrica, ob suæ et cujusdam^o Petri, mariti sui prioris, ac liberorum suorum defunctorum animarum refrigerium, de bonis acquisitis^p per eandem, dederat et perpetua donatione assignarat. Nos igitur justum et meritum reputantes, ut operi tam pio, per ordinationem nostram congruam, respondere debeat^q promptus favor^q, quo alij Christifideles ad similia^r facienda pietatis opera^r devotius excitentur, volumus et auctoritate ordinaria statuentes ordinamus, quæ^s aliqua^t die circa octavam^t Corporis Christi, pro animabus Petri et liberorum prædictorum, ejusdemque Margaretæ, dum ex medio evocata fuerit, in dicta ecclesia Ytragan^u vigiliæ cum missa defunctorum semel annis singulis in perpetuum debeant celebrari. Astringentes tenore præsentium^v dominum Erlingum, nunc ejusdem ecclesiæ rectorem et omnes etiam^x in eadem ecclesia successores, ad ordinationem nostram hujusmodi devote et fideliter observandam; hoc adjuncto, quod quocumque die aliquis ipsorum curatorum missam hujusmodi animarum^y celebrandam decreverit, die dominica vel alia die celebri, diem celebrationis missæ ejusdem proximo præcedente, hoc coram populo in ecclesia eadem publice pronunciet, ut quicumque voluerit, vel cujus interfuerit, comode valeat hujusmodi celebritatis officio interesse. In cujus rei testimonium sigillum nostrum præsentibus duximus apponendum. Datum anno, die et loco supradictis.^z

Sigillritningen vid *C* visar övre (heraldiskt) vänstra fjärdedelen av ett spetsovalt sigill med texten: Sigill (för fullständig beskrivningen av ärkebiskop Petrus' sigill, se under SD 7013; jfr J. Peringskiöld: Monumenta Ullerakerensia (1719), s. 148 och 150). Sigillritningen vid *B* är sannolikt en stilisering av den vid *C*, och fragmentets kontur har därvid normaliserats så, att teckningen synes framställa ett helt, spetsovalt sigill.

^a Ubsaliensis *B*, Ubsal. *C*. ^b Notum facimus *B*, Notum esse volumus *C*. ^c Tigbyle *B*, Thigbyla *C*. ^d Sigtuniam *BC*. ^e Margreta *C*. ^f Ytragrän *B*, Ytregran *C*. ^g Ekla *C*. ^{h-h} ipsius parochiæ Ytergrän *B*, prædicta parochia *C*. ^j Saknas *C*. ^k Yfrahällaby *B*, Yfrehällaby *C*. ^l Yfregrän *B*, Øfregran *C*. ^m Ytergrän *B*, Ytergran *C*. ⁿ Så *ABC* för väntat sua. ^o eiusdem *B*. ^p exquesitis *B*, exquisitis *C*. ^{q-q} pius favor *B*, favor pius *C*. ^{r-r} faciendo opera pietatis *B*. ^s quacum *A*, quacum *BC*. ^{t-t} die cura octavava, *sista ordet ändrat från octavavam B*, cura die octavam *C*. ^u Ytergran *BC*. ^v præsentem *BC*. ^x Saknas *BC*. ^y annuatim *BC*. ^z supradicto *BC*.